

Kázání 16. 2. 2025

vstupní modlitba:

Pane Bože,

děkujeme, že v Pánu Ježíši Kristu přicházíš za člověkem. Děkujeme, že počítáš s lidmi i s každým jednotlivcem - že se tvá velikost a spravedlnost a milosrdenství chce projevovat v životě každého z nás. Děkujeme, že s námi mluvíš a že nám dáváš veliké zaslíbení blízkosti a pomoci a naplnění života.

Přiznáváme, že jsme stále jakoby na počátku cesty víry, na počátku cesty k tobě. Často jsme nechápaví, nedůvěřiví a uzavření. Hledáme jistotu jen v sobě, a nedokážeme hledat pevnost a stabilitu ve tvé věrnosti. Prosíme, veď nás cestou víry k hlubšímu porozumění, k větší otevřenosti a k většímu pochopení pro Tebe i pro tvé milosrdenství. Dej, ať nejsme životem zmítáni ze strany na stranu, ale jsme ve víře pevní a stálí v životních postojích. Dej, ať nezůstáváme u svých pravd a nemíjíme se se tvým slovem a skutečností.

Prosíme Tě za tento svět, za všechny, kteří k tobě volají a touží po spravedlnosti a pokoji. Prosíme za toto shromáždění – prosíme o tvého Ducha jako dárce porozumění a moudrosti, dárce víry, naděje a lásky – dárce světla na naší cestě! amen

čtení: Jer 22, 13-17

text: Mt 9, 9-13

kázání:

Ježíš v našem čtení zve k následování a působí vysvobození člověka. Tak máme pochopit povolání celníka a celý následný rozhovor. Otázkou v těch rozhovorech je, proč Ježíš zve zrovna celníka, tedy někoho, kdo evidentně škodí druhým Izraelcům a obohacuje se ze spolupráce s Římany. Potřebuje milosrdenství, pomoc? K čemu to povede, když dostane od Ježíše šanci a bude přijat mezi učedníky?

Nejprve si asi musíme uvědomit, že izraelská společnost byla rozdělená. A byly to propastné rozdíly ve zbožnosti mezi farizey, saducey a Ježíšovými učedníky... někteří prosazovali perfektní kult, oběti, stravovací omezení, ale v praxi dokázali dělat politické kompromisy, jen aby chrámový provoz zůstal zachován. Někdo jiný zase nekladal takový důraz na kult a zajímal se o smysl nařízení, na to, jak Bůh mluví dnes. A Ježíš mluví o milosrdenství, které jakoby nastupuje místo všech kultických nařízení. Každá skupina měla svou představu o Bohu a jeho působení, o jeho vůli a dobrotě.

Jestliže Ježíš staví do popředí milosrdenství i vůči hříšníkům, určitě se nám proženou hlavou všechny myšlenky, kam tohle povede a kde to skončí? Co když ten hříšník zneužije dobrotu? Co když se nám z jednoho, který možná skutečně činil pokání a prošel proměnou, tady stává celá skupina celníků, kteří se náramně radují ve společnosti s Ježíšem... Myslím si, že celé vyprávění je živé i dnes a otevírají se nám tady otázky, jak je to s Boží dobrotou, jakou má moc? Jestli skutečně proměňuje člověka? A dále, co Bůh vyžaduje od člověka, aby byl člověkem víry a nebyl Bohu pro ostudu...

Příběh se odehrál v Kafarnaum na samém severu Galileje, kde byly hranice a kde se

vybíralo clo. V této oblasti, v tomto městě je Ježíš doma se svými učedníky, v jednom z domů se odehrává hostina.

Nejprve však jej, celníka Matouše, zve k následování. Říkali jsme, že to je veřejný hříšník, někdo, kdo se staví proti svému lidu a porušuje zákon už svým zaměstnáním. Není to žádný chudák – chud'as, který je odkázaný na milosrdenství druhých. A přesto milosrdenství potřebuje. A toho se mu dostane tím, že je vytržen ze svého prostředí a pozván mezi učedníky.

Starý zákon umí pravdivě a naplno popsat útlak a nespravedlnost, nezavírá před tím zbožně oči. Slyšeli jsme v prvním čtení z proroka Jeremjáše, jak se tu kritizuje i sám král – Jójakím, který bohatne na úkor druhých, který staví své postavení na útlaku slabších. Nestačí tady žádné výmluvy, že to nevěděl nebo myslel dobře – především je třeba, aby jednal spravedlivě, aby se skutečně proměnil, jinak nemá smysl zbožně mluvit.

A o proměně v případě celníka slyšíme – že je povolán Ježíšem, aby zanechal za sebou pochybný byznys a začal nový život s Ježíšem - je to líčeno velmi střídmě, nepopisují se tu vnitřní děje, co se v něm odehrává, ale k čemu to vede. Za Ježíšem si občas někdo troufl přijít sám, třeba mladý sebevědomý zákoník, pro celníka to nebylo možné, bylo zřejmé, jaký je, mohl být leda pozván do společenství lidu.

Kolemjdoucí udivuje, jaká společnost se tu schází dohromady...jak je to možné mít pohromadě tak různé lidi, mít pochopení pro druhé. Jak je možné otevřít společenství na hostině všem? Copak není jasné, kdo je kdo, může to být otevřené, může tu být naděje pro druhé?

Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní...Je v tom skryta veliká síla nad zlem, když u Ježíše vítězí pohled na člověka, že hřích je nemoc, která člověka svazuje a ničí, které ale člověk může být zbaven. Není to zločinec, nebo přinejmenším není to jen zločinec, ale někdo jako pacient, kdo potřebuje urgentní pomoc. Známe to z provozu záchranné služby, že první je pomoc, až potom se můžeme ptát, proč se to stalo, jestli je tu nějaký viník, anebo jestli si za tu nehodu nebo nemoc člověk nemohl sám... První je pomoc i u Ježíše. A potom je teprve čas na pokání, když jsme přijati – dostáváme prostor k tomu, abychom si uvědomovali své viny. Tento postup, tato posloupnost je důležitá: Nemáme nejprve druhé zahrnout tresty a požadavky, nýbrž jim ukázat lepší cestu. A to potom povede k tomu, že poznají své viny a mohou je vyznat a být od nich svobodní...alespoň tak je to v tomto příběhu. Ježíš tu jistě programově vyhláší, v čem vidí své poslání – ne v trestu a konstatování, kam až svět klesl, nýbrž v záchraně... Ježíš k tomu má po ruce slovo s léčivou mocí na viny, závislosti, osudové vazby.

To principiální poznání, co přináší Kristus a v něm Bůh sám – pokračuje slovy: milosrdenství chci, a ne obět'.

Je to citát z proroka Ozeáš, jeden závažný verš. Ozeáš u slova „obět'“ myslel na izraelský kult, oběti, přikázání, nároky dodržovat mnoho nařízení. Ozeáš říká, že Boží vůlí skrytou za zákonem je milosrdenství, a tedy místo pro člověka, pochopení, sdílení, otevřenost, naděje. Křesťané mimo zaslíbenou zemi to pochopili tak, že už není třeba chrámu a obětí, ale skutků lásky. Nebo to můžeme pochopit tak, že nemá být obětován člověk, žádné náboženství a víra nemá ničit člověka, šířit predsudky,

obětovat druhé. No a evangelista Matouš pocházel ze židovského prostředí a psal pro židy původem a možná nedokázal takhle šmahem zpochybnit celý zákon, ale chtěl říci – oběti neznamenaají nic bez milosrdenství. To je drobná nuance. Ale říká nám tím, že ano nasazujeme se pro Boha, pro pravdu, čistotu víry, mravní bezúhonnost, pro Boha i mnohé obětujeme – to všechno je dobré, ale bez milosrdenství to nemá smysl. I my jistě mnohé nasazujeme pro Boha a můžeme být – i bez židovského zákona – přísní a nekompromisní. To všechno může být dobré, ale bez toho hlavního – milosrdenství - to nedává smysl. Tak se ukazuje, že cesta milosrdenství neobnáší jen úsměvy na všechny strany, nýbrž je naplněním nasazení pro Boha.

A tak dnes máme mít před očima obraz hostiny – té hostiny, která tehdejší pozorovatele rušila a pohoršovala. Ta hostina má hluboký význam. K Ježíši patří společenství, radost sdílení – a ne nějaká askeze bez jídla a pití. Skrze naši tělesnost můžeme zakoušet a dostávat zaslíbení společenství u Boha, které překračuje hranice přítomnosti. Ta hostina je pro nás důležitá v souvislosti se slavením večere Páně, ale ukazuje i dopředu k hostině v nebeském království. Hostina nám ukazuje, že nejprve jsme hosty, pozvaní k něčemu skutečnému, velkému, přítomnému. A účast na tom slavení se projeví nasazením pro Boha a pro sdílení jeho darů s druhými. Je to pozvání pro člověka, pro všechny je tu milosrdenství, místo pro člověka.

Dnešní evangelium nám klade otázku, v čem spočívá naše bohoslužba, kde vidíme Boha při díle a co pro něho děláme? Ježíšova bohoslužba je laskavá, radostná, otevřená. My jsme možná někdy přísní a neveselí. Ale jsme pozvaní ke společné oslavě i milosrdenství vůči druhým! amen